

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนาคนในด้านต่าง ๆ ตลอดชีวิต ตั้งแต่วางรากฐานพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรก การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในยุคข้อมูลข่าวสาร รวมเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 1) และการศึกษายังเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยให้คนมีความรู้ ความสามารถที่จะปรับปรุงตัวเองเพื่อให้เขามีชีวิตดำรงอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขและมีส่วนร่วมในการปรับปรุงพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมที่น่าอยู่ด้วย (พนม พงษ์ไพบูลย์. 2543 : 3)

การจัดการศึกษาในปัจจุบันของประเทศไทย ยึดการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นกฎหมายฉบับแรกของไทยที่มุ่งหวังจะยกระดับการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ซึ่งนับว่าเป็นการปฏิรูปการศึกษาครั้งสำคัญของประเทศไทย ที่เน้นการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีจุดมุ่งหมายหลักในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และได้กำหนดแนวทางจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของระดับการศึกษา และจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในทุกวิชา (กรมวิชาการ. 2545 : 13)

การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพตามพระราชบัญญัติที่คาดหวังไว้นั้น ครูมีบทบาทสำคัญมากที่สุด เพราะครูต้องทำหน้าที่ทำให้จุดหมาย หลักการ โครงสร้าง

ของหลักสูตรหรือจุดมุ่งหมายของการศึกษา ซึ่งเป็นนามธรรมให้เปลี่ยนแปลงเป็นรูปธรรมมากขึ้น (ถวิล มาตรฐาน. 2544 : 2) และที่สำคัญครูต้องดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ที่สามารถตอบสนองความต้องการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยครูต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการจัดกระบวนการเรียน การสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อีกทั้งครูต้องเรียนรู้และทำ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดถือว่าคุณครูที่สำคัญที่สุด ดังนั้น จึงควรเร่งพัฒนาคุณภาพครู เพื่อให้ครูสามารถนำแนวคิดและแนวดำเนินการในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไปสู่ การปฏิบัติจริงได้

การพัฒนาครูให้มีคุณภาพเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการสร้างทรัพยากรที่มี คุณค่าแก่ชาติบ้านเมืองและยังเป็นบุคคลที่จะทำให้จุดมุ่งหมายของการศึกษา ซึ่งเป็นนามธรรม เปลี่ยนเป็นรูปธรรมมากขึ้น ฉะนั้น สิ่งที่ทำเป็นและสำคัญก็คือการสร้างคุณภาพของครูและ การพัฒนาครูให้มีความชำนาญเพิ่มพูนมากขึ้น ครูจำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมให้เกิดความ ชำนาญในการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กิจกรรมในการพัฒนาบุคลากรมีมากมาย หน่วยงานจะต้องนำมาปรับปรุงใช้ตามความ เหมาะสม ตามสถานการณ์ที่เป็นอยู่ แต่กิจกรรมในการพัฒนาบุคลากรที่หน่วยงานนิยมมาก ที่สุด และเป็นที่ยอมรับว่าเป็นวิธีการที่ทำให้การพัฒนาบุคลากรสำเร็จอย่างมาก ได้แก่ การฝึกอบรม สัมมนา การลาศึกษาต่อ การนิเทศ (ถวิล มาตรฐาน. 2542 : 2) นอกจากนี้ วิธีการพัฒนาบุคลากรที่ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติมาช่วยพัฒนาบุคลากรครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้นั้น ได้แก่ การศึกษาดูงาน การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน (ชัยวัฒน์ เลิศนา. 2547 : 127-128 ; สมทบ ภูผาสีหิ. 2547 : 120-121 ; อุดม พันธุ์วงษา. 2547 : 97-98 ; สุนทร ไชยพันธ์. 2546 : 99-100)

การศึกษาดูงาน เป็นวิธีการพัฒนาบุคลากรวิธีหนึ่ง ที่ช่วยสร้างประสบการณ์ให้แก่ ผู้เข้ารับการอบรมอย่างแท้จริง เพราะทำให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถประสบพบเห็นได้ด้วย ตนเองและโดยตรง และช่วยขยายความรู้ ความเข้าใจของผู้เข้ารับการอบรมให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ผู้เข้ารับการอบรมมีแต่ความรู้ภาคทฤษฎี และยังไม่มีการ ประสบการณ์ ในการทำงานมาก่อน นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยสร้างบรรยากาศที่ดี ทำให้เกิดความ กระตือรือร้น เป็นวิธีช่วยเปลี่ยนบรรยากาศจากการฝึกอบรมในห้องฝึกอบรม โดยมี

การเดินทางไปยังสถานที่แปลกใหม่ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจึงเกิดความกระตือรือร้น และความสนใจใคร่เรียนรู้มากกว่าเดิม (กุลธนะ ธนาพงศธร. 2544 : 517-518) การอบรมเชิงปฏิบัติการ เป็นวิธีการฝึกอบรมอย่างหนึ่งที่เน้นให้ครูผู้เข้ารับการอบรมได้ปฏิบัติจริงมากกว่า การพูดสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือการบรรยาย โดยมีการบรรยายให้ข้อมูลพื้นฐาน ก่อนแล้วจึงให้ลงมือปฏิบัติ (บรรยงค์ โดจินดา. 2543 : 197) เมื่อมีการฝึกอบรมแล้ว กิจกรรมและบริการที่ช่วยปรับปรุงการสอนคือกรณีศึกษา เพราะกรณีศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญ อย่างหนึ่งที่จะช่วยให้ประสบความสำเร็จในการรวมพลังครู และการพัฒนาครูให้มีความสามารถในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองให้ดียิ่งขึ้น ในขณะเดียวกันครูก็มีความมั่นใจ มีขวัญกำลังใจ มีความภาคภูมิใจที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน เมื่อครูเกิดความภาคภูมิใจแล้ว ก็จะปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนให้ดียิ่งขึ้นอยู่เสมอ จนเป็นนิสัย ทำให้เกิดการพัฒนาที่ถาวร (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 51)

การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาผู้เรียนมีคุณภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามยุคสมัย ซึ่งจะเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูแบบเดิม คือ ไม่มีการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนไม่สามารถสืบเสาะหาความรู้ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (วัฒนา ระวังทุกข์. 2541 : 24) ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในยุคของการปฏิรูปการเรียนรู้จึงต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดและความแตกต่างของผู้เรียน ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่หลากหลาย อาทิ การสอนแบบบูรณาการ การสอนแบบโครงงาน การสอนที่เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นต้น ตลอดจนส่งเสริมการใช้เทคนิควิธีการสอน และนวัตกรรมรูปแบบอื่นที่จะนำมาสนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนการสอน (กรมวิชาการ. 2544 ค : 80)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างบูรณาการเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีประโยชน์และส่งผลโดยตรงกับผู้เรียน เนื่องจากเป็นการสอนที่คำนึงถึงพื้นฐานความแตกต่างทางพฤติกรรมและอุปนิสัยของผู้เรียนแต่ละคนเป็นที่ตั้ง รวมทั้งเนื้อหาวิชาที่สอนให้สอดคล้องตามวิถีชีวิตและสภาพแวดล้อมเป็นสำคัญ การจัดให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะและเรียนรู้เนื้อหาต่าง ๆ อย่างเชื่อมโยงสัมพันธ์กันจะทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์สอดคล้องกับชีวิตจริง

(วิมลรัตน์ สุบุตรโรจน์. 2545 : 224) นอกจากนี้ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างข้อเท็จจริง หลักการและพฤติกรรมที่สามารถเชื่อมโยงชีวิตของคนได้อย่างสมบูรณ์และสมดุลในทุก ๆ ด้าน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพชีวิตจริงและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมมีความรู้สึกร่วมกันในการออกแบบบทเรียน ทำให้เด็กเกิดความสนใจ เป็นการจัดกิจกรรมที่สนองตอบธรรมชาติและความต้องการของเด็ก และยังทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ดี เก่ง มีสุข ตามที่สังคมคาดหวัง หรือเปลี่ยนจากผู้แสดงมาเป็นผู้กำกับให้นักเรียนเป็นผู้แสดง แล้วนักเรียนจะสรุปและค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้แบบยั่งยืน

(นิราศ นรินทร. 2546 : 15-17) นอกจากประโยชน์ที่กล่าวมาข้างต้น มีนักวิจัยหลายท่านได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการไว้ ซึ่งผลการวิจัยที่พบส่วนใหญ่ล้วนนับว่าเป็นผลดีต่อผู้เรียน เช่น งานวิจัยของ พาณี เรืองวิสัย (2549 : 58) ที่ได้ศึกษาผลการสอนแบบบูรณาการ วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องการดำรงชีวิตของพืชของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านต้นปล้อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 75.20 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนบ้านต้นปล้องกำหนดไว้ที่ร้อยละ 70 นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนการสอนแบบบูรณาการในเชิงบวก คิดเป็นร้อยละ 96 และเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบต่อการเรียน ทำให้เกิดความมุ่งมั่นต่อการเรียน เป็นวิธีสอนที่ทำให้เข้าใจบทเรียนได้ง่าย ฟึกคิดอย่างมีเหตุผลและช่วยการเรียนการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี งานวิจัยของ สุชาดา ชวลิตปัญญา (2548 : 65) ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่องชีวิตกับสิ่งแวดล้อม ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านท่าสาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ความคิดเห็นของนักเรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมาก และงานวิจัยของ รัตนา ทองคำพันธุ์ (2548 : 67) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนเซนต์หลุยส์ ที่ได้รับการสอนแบบบูรณาการ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบบูรณาการ มีคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนจากการทดสอบก่อนเรียน และมีคะแนนเจตคติทางการเรียนสูงขึ้นกว่าก่อน ได้รับการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โรงเรียนเทศบาลพลประชานุกูล สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จัดการศึกษา 2 ระดับ คือ ระดับก่อนประถม และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งโรงเรียนได้พัฒนาคุณภาพการศึกษามาโดยตลอด แต่จากรายงานผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลพลประชานุกูล ปีการศึกษา 2548 สรุปผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ (โรงเรียนเทศบาลพลประชานุกูล. 2548 : 8) และจากการสำรวจปัญหาและรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ พูดคุย และการสังเกต ที่ผู้วิจัยได้รวบรวมจากคณะครู นักเรียน และผู้บริหาร แล้วนำมาสรุปปัญหาของโรงเรียน พบว่า พฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนของครู ยังไม่มีการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการบรรยายเป็นหลัก ครูเน้นการสอนด้านเนื้อหาเป็นสำคัญ เน้นให้ผู้เรียนจำเนื้อหาในแบบเรียน ไม่ฝึกให้ผู้เรียนคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประยุกต์เอาความรู้ไปใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน ส่วนนักเรียน มีปัญหาเกี่ยวกับการไม่สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ไม่สามารถเชื่อมโยงหลักการและความรู้ในวิชาต่าง ๆ ได้

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้สอนในโรงเรียนได้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น จึงร่วมประชุมกับคณะครูผู้สอนเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งได้แนวทางที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาครูผู้สอน คือ การสอนแบบบูรณาการ ซึ่งเป็นทางเลือกหนึ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นที่จะช่วยในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรสอนของครู ให้เป็นการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ความสำเร็จ เพราะการสอนแบบบูรณาการเป็นการสอดแทรกเนื้อหาและสาระความรู้อื่น ๆ นอกเหนือจากวิชาหลัก ครูผู้สอนสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาหลาย ๆ วิชาที่สอนเข้าด้วยกัน และถ่ายทอดสู่ผู้เรียนในวิชาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีและยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างลุ่มลึกและเชื่อมโยงเนื้อหาในแต่ละสาระการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยครูคอยแนะนำ สนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขและเต็มศักยภาพ อันทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามที่สังคมคาดหวัง คือ เป็นคนดี คนเก่ง และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขต่อไป -

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาครูโรงเรียนเทศบาลพลประชานุกูล สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2. เพื่อพัฒนาครูโรงเรียนเทศบาลพลประชานุกูล สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีกรอบแนวคิดดังนี้

1. กลยุทธ์ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โรงเรียนเทศบาลพลประชานุกูล สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย

- 1.1 การศึกษาดูงาน
- 1.2 การอบรมเชิงปฏิบัติการ
- 1.3 การนิเทศภายในและประเมินผลงาน

2. กรอบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ มี 2 ด้าน ได้แก่

2.1 กรอบด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้นั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามแนวคิดของกรมวิชาการ (2544 ข : 17) ซึ่งมี 6 ขั้นตอน ดังนี้

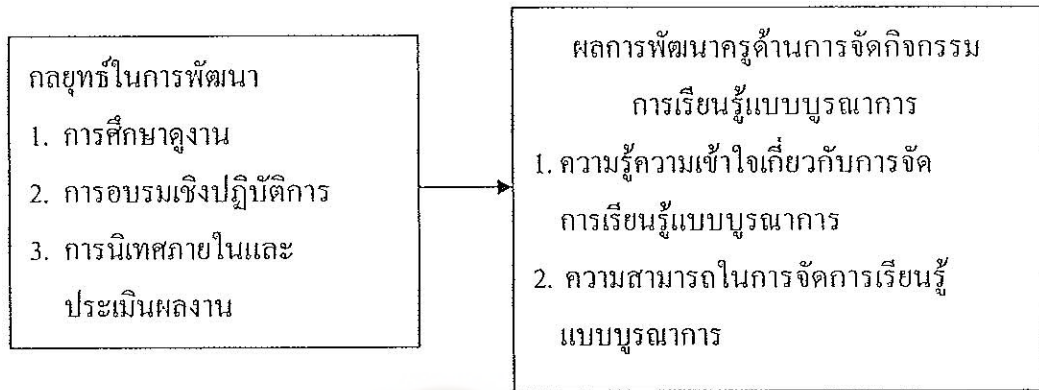
- 2.1.1 การกำหนดเรื่องที่จะสอน
- 2.1.2 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
- 2.1.3 การกำหนดเนื้อหาย่อย
- 2.1.4 การวางแผนการจัดการเรียนรู้
- 2.1.5 การเรียนการสอน
- 2.1.6 การประเมินปรับปรุงและพัฒนา

2.2 กรอบด้านความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ใช้การประเมินความสามารถในการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และใช้กรอบการเขียนแผนการเรียนรู้ของกรมวิชาการ ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้ (กรมวิชาการ, 2544 ก : 49)

- 2.2.1 สาระสำคัญ
- 2.2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้
- 2.2.3 เนื้อหา
- 2.2.4 กิจกรรมการเรียนการสอน

2.2.5 สื่อการเรียนรู้

2.2.6 การวัดและประเมินผล

แผนภูมิที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดของการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมาย รวม 10 คน ประกอบด้วย
  - 1.1 ผู้วิจัย
  - 1.2 กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 9 คน
2. พื้นที่ทำการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนเทศบาลพลประชานุกูล สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น
3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
  - 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ กลยุทธ์ในการพัฒนาครู โรงเรียนเทศบาลพลประชานุกูล สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการประกอบด้วย
    - 3.1.1 การศึกษาดูงาน
    - 3.1.2 การอบรมเชิงปฏิบัติการ
    - 3.1.3 การนิเทศภายในและการประเมินผลงาน
  - 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการพัฒนาครู โรงเรียนเทศบาลพลประชานุกูล สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ประกอบด้วย
    - 3.2.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

3.2.2 ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนตามแผนการเรียนรู้

แบบบูรณาการ

4. ระยะเวลาดำเนินการวิจัย ดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง การจัดการเรียนการสอน โดยครูผู้สอนจะสอดแทรกเนื้อหาสาระอื่น ๆ ให้เข้ากับหัวข้อเรื่องหรือสาระที่กำหนดขึ้นมา ทำให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะกระบวนการเรียนรู้ไปแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากเนื้อหาสาระที่กำหนด

2. การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง กระบวนการที่พัฒนาให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การศึกษาดูงาน การอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ และการนิเทศภายในและการประเมินผลงาน

3. การศึกษาดูงาน หมายถึง กระบวนการพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยการจัดให้ครูได้ไปเยี่ยมชมโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อให้ครูเกิดความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น และยังได้มีโอกาสสอบถามหรือแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์และข้อคิดเห็น อันอาจนำมาใช้ปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียนของตนเองได้

4. การอบรมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง กระบวนการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถให้กับครูด้านการเขียนแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ ด้วยวิธีการบรรยายให้ความรู้ การฝึกปฏิบัติ การสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เข้ารับการอบรมกับวิทยากร

5. การนิเทศภายในและการประเมินผลงาน หมายถึง การให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ส่งเสริมสนับสนุนและช่วยเหลือซึ่งในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาผลงานให้ดียิ่งขึ้นของกลุ่มเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อให้ได้รับความรู้ความเข้าใจ และสามารถจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบสอดแทรกได้อย่างถูกต้อง

6. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง ครูมีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบสอดแทรกตามแนวคิดของกรมวิชาการ มี 6 ขั้นตอน ดังนี้

6.1 การกำหนดเรื่องที่จะสอน

6.2 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

- 6.3 การกำหนดเนื้อหาย่อย
- 6.4 การวางแผนการจัดการเรียนรู้
- 6.5 การการเรียนการสอน
- 6.6 การประเมินปรับปรุงและพัฒนา

7. ความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง ครูมีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และสามารถจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ 1) สาระสำคัญ 2) จุดประสงค์การเรียนรู้ 3) เนื้อหา 4) กิจกรรมการเรียนการสอน 5) สื่อการเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. โรงเรียนมีบุคลากรที่มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY